

U okviru jubilarne 10. konferencije FORESTRY KUPRES 2025. koja se održala na Svjetski dan šuma 21.03.2025. godine postignuta je intenzivna komunikacija preko 200 sudionika u formi panel diskusija, razgovora s povodom i prezentacija. Obradene su neke od vrlo važnih tema u vezi aktualnosti na tržištu i novonastalih geopolitičkih odnosa, ali i oko primjene inovacija, utjecaja klimatskih promjena te pravaca multidisciplinarnе suradnje koja treba dovesti do intenzivnijeg razvoja šumarstva i prerade drva u Bosni i Hercegovini. Na konferenciji su doneseni sljedeći:

ZAKLJUČCI

1. **Na šumi baziran sektor je strateška grana u BiH**, a svi uključeni dionici imaju zajednički interes očuvanja i povećanja površina pod šumom, jačanja stabilnosti šumskih ekosustava i osiguranja neometanog, stabilnog i financijski održivog poslovanja sektorskih poduzeća.
2. **Trenutno su na snazi ozbiljni tržišni poremećaji i smanjenje tržišnih aktivnosti**, međutim, izostaje zajednički rad svih aktera na poboljšanju zakonske regulative u zemlji, kao i na otvaranju novih poslovnih prilika za poduzeća u inozemstvu.
3. **Uklanjanje mina iz šuma je strateški prioritet**, no postavlja se pitanje kako pronaći novac za ove složene i skupe procese koji usporavaju gospodarenje šumama i financijski opterećuju šumsko-gospodarska poduzeća, stoga bez pomoći izvana proces uklanjanja mina vjerojatno će trajati još desetljećima.
4. **Klimatske promjene su nova realnost** sa kojom se moraju suočiti svi akteri u sektoru šumarstva i prerade drva, uz jačanje kapaciteta za brzo i efektivno djelovanje u slučajevima prirodnih katastrofa izazvanih vremenskim ekstremima kojih u BiH posljednjih godina ne nedostaje.
5. **Regulativa EUDR je za sada odgođena**, ali bi se njezinim ponovnim stupanjem na snagu 31.12.2025. mogli pojaviti zastoji u radu šumara, gospodarskih subjekata i velikih trgovaca koji prerađuju i prodaju šumske drvene materijale, a već sada u trgovini drvom kupci uobičajeno traže geološki podatke o porijeklu drva.
6. **Slaba je zastupljenost žena u šumarskom sektoru**, jer se u društvu, ali i kroz povijest zadržavaju klasični rodni stereotipi prema kojima su muškarci predodređeni za tradicionalne aktivnosti unutar šume, ali ključ za postizanje promjena nije jednostavan, iako je povećanje broja žena koje rade u šumarskoj industriji sve očitije. Postoji potreba za preispitivanjem tih okvira i za novim razmišljanjem o razvoju sektora na osnovu kompetencija i znanja.

PREPORUKE

1. **Svi sudionici u sektoru šumarstva i prerade drveta moraju intenzivnije komunicirati** i ostvariti suradnju u vezi svih izazova sa kojima se trenutno ovaj sektor suočava, uz više uvažavanja uloge i nadležnosti svih dionika uključujući proizvodna poduzeća, nadležne institucije, udruženja i akademsku zajednicu. Važna su i stajališta privatnog sektora, investitora, kao i akademske zajednice i nevladinog sektora, stoga sektorski konsenzus mora biti imperativ pri implementaciji svih budućih aktivnosti bilo strateškog ili operativnog karaktera u sektoru.
2. **Preporuča se snažnija komunikacija prema nadležnim tijelima i institucijama na razini BiH i EU**, kako bi se utvrdile mogućnosti aktivnog uključivanja sektora u izmjenu zakonodavstva, u izradu prijedloga strateških prioriteta financiranja iz EU izvora za trgovanje CO₂ kreditima, za klimatske projekte ili za razminiranje šuma u razdoblju 2021-2027 te posebice u razdoblju 2028-2034.
3. **U javnosti je potrebno pojačati kredibilitet poslovanja javnih poduzeća šumarstva** i svih poduzeća koja rade u proizvodnom lancu, a dobrodošle su i promotivne kampanje u medijima. Potrebno je iskoristi nove prilike na tržištu, primjerice u segmentu obnovljivih izvora energije i većeg korištenja biomase, posebno kada se vrši konverzija lošijih oblika šuma prema kvalitetnijim uzgojnim oblicima, odnosno prema visokim šumama.
4. **Inovativna rješenja i tehnologije zasnovane na eko principima mogu pomoći prevladavanju aktualnih problema**, uključujući nestašicu radne snage, smanjenje produktivnosti, ali i nepostojanje ažurnih statističkih podataka. Potrebno je inovirati i obrazovni sustav, kroz dopunu obrazovnih kurikuluma na svim razinama uz više praktičnih znanja i kroz cjeloživotno obrazovanje. Stvarna primjena digitalizacije u sektoru nema alternative.
5. **Veće korištenje nedrvenih šumskih proizvoda može biti jedan od prioriteta**, uključujući sakupljanje sjemena i plodova, zatim jestivo, ljekovito i aromatično bilje, divljač, kao i sve druge proizvode. Potrebno je značajno povećati koristi od šumskih pašnjaka, lovačkih kuća, izletišta, biciklističkih staza, šetnica i drugih turističkih sadržaja, kao i odvijanje školskih aktivnosti u prirodi - šumama, što je do sada bilo podcijenjeno i zanemareno.